

Πλαστικά αντικείμενα μιας χρήσης: νέοι κανόνες της ΕΕ για τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων

Βρυξέλλες, 28 Μαΐου 2018

Καθώς η ποσότητα των βλαβερών πλαστικών απορριμμάτων στους ωκεανούς και τις θάλασσες αυξάνεται όλο και περισσότερο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει νέους κανόνες για ολόκληρη την ΕΕ, οι οποίοι βάζουν στο στόχαστρο τα 10 πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης που συναντάμε περισσότερο στις παραλίες και τις θάλασσες της Ευρώπης, καθώς και τα απολεσθέντα και εγκαταλελειμμένα αλιευτικά εργαλεία.

Όλα μαζί αυτά τα προϊόντα αποτελούν το 70% του συνόλου των θαλάσσιων απορριμμάτων. Οι νέοι κανόνες είναι αναλογικοί και σχεδιασμένοι για κάθε περίπτωση χωριστά, ώστε να επιτυγχάνονται τα βέλτιστα αποτελέσματα. Αυτό σημαίνει ότι διαφορετικά μέτρα θα εφαρμόζονται για διαφορετικά προϊόντα. Όταν υπάρχουν εναλλακτικά προϊόντα άμεσα διαθέσιμα και οικονομικά προσιτά, τα πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης θα απαγορεύονται από την αγορά. Όσον αφορά τα προϊόντα για τα οποία δεν υπάρχουν σαφείς εναλλακτικές επιλογές, δίνεται έμφαση στον περιορισμό της χρήσης τους μέσω μείωσης της κατανάλωσης σε εθνικό επίπεδο, απαιτήσεων σχεδιασμού και επισήμανσης, καθώς και υποχρεώσεων των κατασκευαστών τους για διαχείριση των αποβλήτων/καθαρισμό. Χάρη στους νέους κανόνες, η Ευρώπη θα πρωτοστατεί σε ένα ζήτημα παγκοσμίως διαστάσεων.

Ο πρώτος αντιπρόεδρος της Επιτροπής και επίτροπος Βιώσιμης Ανάπτυξης Φρανς Τίμερμανς δήλωσε τα εξής: «*Η παρούσα Επιτροπή υποσχέθηκε να είναι μεγάλη στα μεγάλα ζητήματα και να αφήνει τα υπόλοιπα στα κράτη μέλη. Τα πλαστικά απόβλητα είναι αναμφισβήτητα ένα σημαντικό πρόβλημα και οι Ευρωπαίοι οφείλουν να συνεργαστούν για να το αντιμετωπίσουν, επειδή τα απόβλητα αυτά καταλήγουν στον αέρα που αναπνέουμε, στο έδαφός μας, στις θάλασσές μας, και στα τρόφιμά μας. Χάρη στις σημερινές προτάσεις, τα πλαστικά μιας χρήσης θα μειωθούν στα ράφια των σουπερμάρκετ μέσω μιας σειράς μέτρων. Θα απαγορεύσουμε ορισμένα από αυτά τα είδη και θα τα αντικαταστήσουμε με άλλα καθαρότερα, ώστε οι καταναλωτές να εξακολουθήσουν να χρησιμοποιούν τα αγαπημένα τους προϊόντα.*»

Ο αντιπρόεδρος της Επιτροπής και επίτροπος αρμόδιος για την Απασχόληση, την Ανάπτυξη, τις Επενδύσεις και την Ανταγωνιστικότητα Γίρκι Κάταϊνεν, πρόσθεσε: «*Τα πλαστικά αντικείμενα μπορεί να είναι καταπληκτικά, αλλά πρέπει να τα χρησιμοποιούμε πιο υπεύθυνα. Τα πλαστικά μιας χρήσης δεν είναι έξυπνη οικονομική ή περιβαλλοντική επιλογή, και οι σημερινές προτάσεις θα βοηθήσουν τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές να στραφούν προς βιώσιμα εναλλακτικά προϊόντα. Πρόκειται για μια ευκαιρία για την Ευρώπη να πρωτοστατήσει δημιουργώντας προϊόντα που θα ζητά ο κόσμος για τις επόμενες δεκαετίες, και αποκομίζοντας μεγαλύτερη οικονομική αξία από τους πολύτιμους και περιορισμένους πόρους μας. Με τον στόχο της συλλογής πλαστικών φιαλών που θέτουμε, θα εξασφαλίσουμε τις αναγκαίες ποσότητες πλαστικού για μια ακμάζουσα βιομηχανία ανακύκλωσης πλαστικών.*»

Σε ολόκληρο τον κόσμο, τα πλαστικά υλικά αποτελούν το 85% των θαλάσσιων απορριμμάτων και συχνά καταλήγουν στο πιάτο μας αλλά και στους πνεύμονές μας, ενώ είναι ακόμη άγνωστες οι επιπτώσεις στην υγεία μας από τα μικροπλαστικά που περιέχονται στον αέρα, στο νερό και στα τρόφιμα. Η αντιμετώπιση του προβλήματος των πλαστικών είναι επιτακτική ανάγκη, μπορεί μάλιστα να προσφέρει νέες ευκαιρίες για καινοτομία, ανταγωνιστικότητα και δημιουργία θέσεων εργασίας.

Οι επιχειρήσεις θα αποκτήσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα: η εφαρμογή ενιαίου συνόλου κανόνων σε ολόκληρη την αγορά της ΕΕ θα λειτουργήσει ως εφαλτήριο για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που θα μπορέσουν να αναπτύξουν οικονομίες κλίμακας και να είναι πιο ανταγωνιστικές στην παγκόσμια αγορά όπου η ζήτηση για βιώσιμα προϊόντα έχει εκτιναχθεί στα ύψη. Μέσω της καθιέρωσης συστημάτων επαναχρησιμοποίησης (π.χ. συστημάτων εγγύησης και επιστροφής) οι επιχειρήσεις θα εξασφαλίσουν σταθερό εφοδιασμό σε υψηλής ποιότητας υλικά. Σε άλλες περιπτώσεις, το κίνητρο για την αναζήτηση εναλλακτικών, πιο βιώσιμων λύσεων, μπορεί να δώσει στις επιχειρήσεις το τεχνολογικό προβάδισμα έναντι των παγκόσμιων ανταγωνιστών τους.

Διαφορετικά μέτρα για διαφορετικά προϊόντα

Μετά τη θέσπιση ρυθμίσεων για τη χρήση της πλαστικής σακούλας το 2015, το 72% των Ευρωπαίων δηλώνει ότι έχει μειώσει τη χρήση της (Ευρωβαρόμετρο). Η ΕΕ στρέφει σήμερα την προσοχή της στα 10 πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης και στα αλιευτικά εργαλεία, που αποτελούν μαζί το 70% των θαλάσσιων

απορριμμάτων στην Ευρώπη. Οι νέοι κανόνες θα επιφέρουν:

- **Απαγόρευση ορισμένων πλαστικών προϊόντων:** Όταν υπάρχουν εναλλακτικά προϊόντα άμεσα διαθέσιμα και οικονομικά προσιτά, τα πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης θα απαγορεύονται από την αγορά. Η απαγόρευση θα ισχύσει για **μπατονέτες, μαχαιροπήρουνα, πιάτα, καλαμάκια και αναδευτήρες και καλαμάκια στήριξης μπαλονιών από πλαστικό**, τα οποία θα πρέπει να κατασκευάζονται αποκλειστικά από πιο βιώσιμα υλικά. Πλαστικά **δοχεία αναψυκτικών** μιας χρήσης θα επιτρέπονται στη αγορά μόνο εφόσον το πώμα ή το καπάκι τους δεν αποσπάται.
- **Στόχοι μείωσης της κατανάλωσης:** Τα κράτη μέλη θα πρέπει να περιορίσουν τη χρήση πλαστικών **δοχείων τροφίμων και ποτηριών**, καθορίζοντας εθνικούς στόχους μείωσης, προσφέροντας εναλλακτικά προϊόντα στα σημεία πώλησης, ή διασφαλίζοντας ότι τα πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης θα επιβαρύνονται από κάποιο τέλος.
- **Υποχρεώσεις των κατασκευαστών:** Οι κατασκευαστές θα συμμετέχουν στο κόστος της διαχείρισης αποβλήτων και του καθαρισμού, καθώς και των μέτρων ευαισθητοποίησης για **δοχεία, συσκευασίες και περιτυλίγματα τροφίμων (π.χ. τσιπς και ζαχαρωτά), δοχεία και κύπελλα για ποτά, προϊόντα καπνού με φίλτρο (π.χ. αποτσίγαρο), υγρά μαντηλάκια, μπαλόνια και λεπτές πλαστικές σακούλες**. Θα δοθούν επίσης κίνητρα για την ανάπτυξη λιγότερο ρυπογόνων εναλλακτικών λύσεων για τα προϊόντα αυτά.
- **Στόχοι συλλογής:** Τα κράτη μέλη θα υποχρεούνται να συλλέγουν το 90% των **πλαστικών δοχείων για ποτά** από το 2025, π.χ. μέσω συστημάτων εγγύησης και επιστροφής.
- **Απαιτήσεις επισήμανσης:** Για ορισμένα προϊόντα θα απαιτείται σαφής και τυποποιημένη επισήμανση η οποία θα αναφέρει τον τρόπο διάθεσης των σχετικών αποβλήτων, τις αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του προϊόντος, και την παρουσία πλαστικών υλών στο συγκεκριμένο προϊόν. Αυτό θα ισχύει για τις **σερβιέτες, τα υγρά μαντηλάκια και τα μπαλόνια**.
- **Μέτρα ευαισθητοποίησης:** Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν την ευαισθητοποίηση των καταναλωτών σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις των απορριμμάτων από πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης και αλιευτικά εργαλεία, καθώς και σχετικά με τα διαθέσιμα συστήματα επαναχρησιμοποίησης και τις επιλογές διαχείρισης αποβλήτων για όλα αυτά τα προϊόντα.

Όσον αφορά τα **αλιευτικά εργαλεία**, τα οποία αποτελούν το 27% όλων των απορριμμάτων στις παραλίες, η Επιτροπή έχει ως στόχο να συμπληρώσει το υφιστάμενο πλαίσιο πολιτικής με προγράμματα ευθύνης των κατασκευαστών για πλαστικά αλιευτικά εργαλεία. Οι κατασκευαστές πλαστικών αλιευτικών εργαλείων θα υποχρεωθούν να καλύπτουν το κόστος της συλλογής των αποβλήτων από τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής, καθώς και το κόστος μεταφοράς και επεξεργασίας τους. Θα καλύπτουν επίσης το κόστος των μέτρων ευαισθητοποίησης. Λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τους νέους κανόνες για τα αλιευτικά εργαλεία είναι διαθέσιμα [εδώ](#).

Επόμενα βήματα

Οι προτάσεις της Επιτροπής θα υποβληθούν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο προς έγκριση. Η Επιτροπή καλεί τα άλλα θεσμικά όργανα να ασχοληθούν με το θέμα αυτό κατά προτεραιότητα, και να προσφέρουν συγκεκριμένες λύσεις στους Ευρωπαίους πριν από τις εκλογές του Μαΐου 2019.

Με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος στις 5 Ιουνίου, η Επιτροπή θα ξεκινήσει επίσης μια πανευρωπαϊκή εκστρατεία ευαισθητοποίησης για να φέρει στο προσκήνιο τις επιλογές των καταναλωτών και να επισημάνει τον ρόλο κάθε ατόμου χωριστά στην καταπολέμηση της ρύπανσης από πλαστικά και από θαλάσσια απορρίμματα.

Η αντιμετώπιση βεβαίως των θαλάσσιων απορριμμάτων που παράγονται στην ΕΕ αποτελεί ένα μόνο μέρος της εικόνας σε παγκόσμιο επίπεδο. Ωστόσο, αναλαμβάνοντας ηγετικό ρόλο, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορεί να προωθήσει καλύτερα αλλαγές σε παγκόσμιο επίπεδο, μέσω των ομάδων G7 και G20 και της εφαρμογής των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ.

Ιστορικό

Η σημερινή πρωτοβουλία αποτελεί συνέχεια της δέσμευσης που αναλήφθηκε στο πλαίσιο της [ευρωπαϊκής στρατηγικής για τα πλαστικά](#) με στόχο την αντιμετώπιση της αλόγιστης χρήσης πλαστικών και της διαχείρισης των βλαβερών πλαστικών απορριμμάτων μέσω νομοθετικής δράσης, η οποία έγινε ευνοϊκά δεκτή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, καθώς και από τους πολίτες και τους ενδιαφερόμενους φορείς. Τα προτεινόμενα μέτρα θα συμβάλουν στη μετάβαση της Ευρώπης προς μια κυκλική οικονομία, και στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και των κλιματικών δεσμεύσεων και των στόχων βιομηχανικής πολιτικής της ΕΕ.

Η σημερινή οδηγία βασίζεται σε υφιστάμενους κανόνες, όπως η οδηγία πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική και η οδηγία για τα απόβλητα, και συμπληρώνει άλλα μέτρα που έχουν ληφθεί κατά της θαλάσσιας ρύπανσης, όπως τα μέτρα στο πλαίσιο της οδηγίας για τις λιμενικές εγκαταστάσεις

παραλαβής, καθώς και οι προτεινόμενοι περιορισμοί σχετικά με τα μικροπλαστικά και τα οξο-διασπώμενα πλαστικά. Ακολουθεί προσέγγιση παρόμοια με την επιτυχημένη οδηγία του 2015 για τις πλαστικές σακούλες, η οποία έτυχε θετικής υποδοχής και άλλαξε γρήγορα τη συμπεριφορά των καταναλωτών.

Η προτεινόμενη οδηγία θα αποφέρει τόσο περιβαλλοντικά όσο και οικονομικά οφέλη. Οι στόχοι των νέων μέτρων θα είναι, μεταξύ άλλων:

- να αποφευχθούν εκπομπές 3,4 εκατομμυρίων τόνων ισοδυνάμου CO₂.
- να αποφευχθούν περιβαλλοντικές ζημιές κόστους 22 δισ. ευρώ έως το 2030.
- να δοθεί η δυνατότητα στους καταναλωτές να εξοικονομήσουν, σύμφωνα με εκτιμήσεις, 6,5 δισ. ευρώ.

Μαζί με τους νέους κανόνες και στόχους της ΕΕ για τα απόβλητα, που θεσπίστηκαν αυτόν τον μήνα, οι νέοι κανόνες θα εξασφαλίσουν τη σαφήνεια, την ασφάλεια δικαίου και τις οικονομίες κλίμακας που χρειάζονται οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις ώστε να πρωτοστατούν σε νέες αγορές για καινοτόμα, εναλλακτικά είδη πολλαπλής χρήσης, νέα υλικά και καλύτερα σχεδιασμένα προϊόντα.

Στο πλαίσιο της προετοιμασίας της σημερινής πρότασης και σύμφωνα με τις απαιτήσεις για τη βελτίωση της νομοθεσίας, διενεργήθηκαν διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερομένους, μια ανοικτή δημόσια διαβούλευση καθώς και διεξοδικές αναλύσεις των επιπτώσεων. Κατά τη δημόσια διαβούλευση που διενεργήθηκε από τον Δεκέμβριο του 2017 έως τον Φεβρουάριο του 2018, το 95% των ερωτηθέντων συμφώνησε ότι η δράση για την αντιμετώπιση των πλαστικών μιας χρήσης είναι αναγκαία και επείγουσα, και το 79% πιστεύει ότι τα μέτρα αυτά, για να λειτουργούν αποτελεσματικά, θα πρέπει να λαμβάνονται σε επίπεδο ΕΕ. Το 70% των κατασκευαστών και το 80% των επιχειρήσεων απάντησαν επίσης ότι είναι αναγκαίο να αναληφθεί επείγοντως δράση. Το 72% των ερωτηθέντων έχει μειώσει τη χρήση πλαστικής σακούλας - το 38 % αυτών κατά το προηγούμενο έτος.

Περισσότερες πληροφορίες

[Ερωτήσεις και απαντήσεις: Νέοι κανόνες της ΕΕ σχετικά με τα πλαστικά μιας χρήσης](#)

[Ενημερωτικό δελτίο](#)

[Πρόταση οδηγίας σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον](#) και [Παράρτημα](#)

[Εκτίμηση των επιπτώσεων](#) και [Περίληψη](#)

IP/18/3927

Αρμόδιοι επικοινωνίας:

[Enrico BRIVIO](#) (+32 2 295 61 72)

[Iris PETSA](#) (+32 2 299 33 21)

[Tim McPHIE](#) (+ 32 2 295 86 02)

Ερωτήσεις του κοινού: [Europe Direct](#) τηλεφωνικά [00 800 67 89 10 11](#) ή με [ηλεκτρονικό μήνυμα](#)